

XXXI. školsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

4. veljače 2026.

treći (III.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

80	
----	--

Upute natjecateljima

1. Mobitele, pametne satove i druge prijenosne ili nosive elektroničke audiouređaje i videouređaje treba predati članu Povjerenstva koji provodi Natjecanje za pojedini razred.
2. Ispit se piše 90 minuta.
3. Ispit se piše isključivo kemijskom olovkom crne ili plave boje. Tinta se ne smije moći obrisati.
4. Prije rješavanja ispita treba čitljivo i pravopisno točno ispuniti listić sa zaporkom.
5. Natjecatelj zaporku treba napisati na manju i na veću omotnicu te na prvu stranicu ispita.
6. Ispitne zadatke treba pažljivo pročitati.
7. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
8. Rješenja treba upisivati na za to predviđena mjesta.
9. Ako natjecatelj želi izmijeniti odgovor, treba ga precrtati, dopisati istom kemijskom olovkom novi odgovor te podizanjem ruke pozvati dva člana Povjerenstva koja nadziru pisanje. Oba člana trebaju odmah pred natjecateljem parafirati izmjenu odgovora. **Svaki natjecatelj smije u cijelome ispitu imati najviše tri izmjene.**
10. Odgovori ne smiju biti pisani velikim tiskanim slovima.
11. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
12. Nakon završetka pisanja ispit, radni papir i manju omotnicu treba staviti u veću omotnicu, koju treba predati članu Povjerenstva.
13. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Školsko povjerenstvo:

1. _____

(predsjednik Školskoga povjerenstva)

2. _____

(član Školskoga povjerenstva)

3. _____

(član Školskoga povjerenstva)

1. Upiši na crte, prema pravopisnim pravilima o pisanju velikoga i maloga početnog slova, dijelove rečenica otisnute ispod crte velikim tiskanim slovima.

Osječka publika imala je priliku u veljači 2025. prisustvovati povijesnomu događaju:

_____, „Jela”
(PREMIJERI PRVOGA HRVATSKOG BALETA)
skladatelja

_____.
(BELE PL. ADAMOVICHA ČEPINSKOG)
„Jela” je izvedena prvi put nakon praizvedbe, nakon malo više od 127 godina.
Označava početak baletnoga stvaralaštva nadovezujući se na kulturne

težnje vremena obilježene nasljeđem _____.
(ILIRSKOGA POKRETA)

Posebnu čaroliju na sceni stvorili su Baletni ansambl

_____,
(HRVATSKOGA NARODNOG KAZALIŠTA U OSIJEKU)

djeca iz Baletnoga studija HNK-a te Glazbene škole Franje Kuhača – Odjela za klasični balet. Posebno veseli činjenica da je balet nastao u koprodukciji s

_____, u kojoj se planira i izvedba „Jele”
(OPĆINOM ČEPIN)

u travnju u povodu _____.
(DANA PLANETA ZEMLJE)

6	
---	--

6	
---	--

Napiši na crte odgovore u zadatcima od 2. do 11.

2. Napiši u sljedećim rečenicama glasove *ije/je, č/ć, dž/đ*.

Obav_____šteni smo da će naš grad sl_____de_____e godine biti domaćin
c_____love_____ernje revije plesnoga umijeća, koja će ujedno poslužiti kao izvrsna
promi_____ba mladih plesača čiji plesački dani tek dolaze.

4	
---	--

3. Upiši pravopisne znakove (točku i zarez) tamo gdje nedostaju u sljedećim rečenicama.

a) Tvoja me sestra dragi Ivane pitala želim li s njom ići na satove klasičnoga plesa

b) Plesna škola održava ogledni sat u prostorijama gradske knjižnice sljedećega petka 20 veljače

2	
---	--

4. Ispiši podcrtane primjere koji su napisani u skladu s pravilima o sastavljenome i nesastavljenome pisanju riječi.

Na ovogodišnjoj gala-večeri posebno će se istaknuti studenti plesači, koji će svojim nastupima predstaviti različite latinoameričke plesove. Za svoj nastup većina plesača izabrala je udobne i elegantne trapez hlače. Cjelokupnu večer organizira slavonsko-zagorsko društvo studenata, koje već godinama njeguje tradiciju povezivanja različitih kulturnih i plesnih stilova. Na kraju su zaplesali stilom u kojemu se najbolje snalaze, a to je hiphop.

3	
---	--

9	
---	--

5. Odredi rod, broj i padež podcrtanim riječima u sljedećemu tekstu.

Na domaćemu tržištu baletani mogu nabaviti kvalitetnu baletnu obuću. Današnje špice (papučice koje pokrivaju stopalo od jagodica do vršaka prstiju) imaju kapice od lijepljenih materijala ili od plastike. Plastične kapice prevladavaju na američkome tržištu, a one se mogu i prati. Lijepljene prevladavaju u većini svijeta, a njihov je nedostatak što kratko traju i što su razmjerno skupe.

	rod	broj	padež
riječ			
obuću	_____	_____	_____
špice	_____	_____	_____
vršaka	_____	_____	_____
tržištu	_____	_____	_____
skupe	_____	_____	_____

5	
---	--

6. Pročitaj tekst i riješi zadatke.

Barokni ples počinje svoj uspon potkraj 16. stoljeća, ali svoj puni procvat doživljava tijekom vladavine francuskoga kralja Luja XIV., koji je bio strastveni plesač i pokrovitelj umjetnosti, a volio je i glumiti. Barokni ples karakteriziraju precizno definirani koraci i plesni oblici koji su se izvodili u skladu s glazbenim strukturama toga razdoblja. Svaki ples imao je vlastiti tempo, metar i stil, a plesni parovi ili skupine slijedili su unaprijed određene obrasce kretanja.

a) Ispiši iz teksta sve prijedloge i sve priloge.

prilozi – _____
prijedlozi – _____

2	
---	--

7	
---	--

b) Kojoj vrsti pridjeva prema obliku pripada pridjev *strastveni* u sintagmi *strastveni plesač*?

1	
---	--

c) Zaniječite sljedeće rečenice tako da u prvoj rečenici upotrijebite niječni predikat, a u drugoj jesni predikat. Umjesto svakoga veznika *i* upotrijebi *ni* ili *niti*.

Prva rečenica:

Kralj Luj XIV. bio je i strastveni plesač i pokrovitelj umjetnosti.

Druga rečenica: Volio je i plesati i glumiti.

2	
---	--

7. a) Odredi podcrtane glagolske oblike. (Nije potrebno odrediti lice i broj.)

Balet sam bila počela vježbati kad sam imala sedam godina, krenuvši u prvi razred, a prvi sam put zaplesala pred publikom na priredbi za kraj školske godine. Tada zaplesah snažnije nego ikad, kao da me nosi glazba sama. Vježbam svakoga dana jer znam da ću, kad budem suvereno vladala svim pokretima, moći ostvariti svoj san. Katkad mislim kako bih već sad nastupila i na većoj pozornici. A tko kaže da ne bih bila zaplesala i na jučerašnjoj audiciji da su me bili pozvali?

glagolski oblik

sam bila počela

krenuvši

2	
---	--

5	
---	--

sam zaplesala

zaplesah

nosi

budem vladala

bih nastupila

ne bih bila zaplesala

6	
---	--

7. b) Ispiši iz teksta glagolski oblik koji je u relativnoj upotrebi.

1	
---	--

7	
---	--

8. Pročitaj pjesmu i riješi zadatke.

Ples

Gola tijela radost plešu

Oči piju žuta sunca

Bog se smije

Srca lebde

Gola tijela sjetu plešu

Ure jedva miču vrijeme

Čaše ćute

Cvijeća venu

Ruke klonu

Ruke mru u teškom ritmu

Gola tijela očaj plešu

Noć zelene zvijezde sipa

Oči gasnu

Kose kriče

Ure kaplju

U oknima jutro puca

Snovi pršte rasiplju se

Gola tijela užas plešu

Antun Branko Šimić

a) Odredi kanonski oblik sljedećih glagolskih oblika.

miču – _____

kaplju – _____

mru – _____

3	
---	--

b) Odredi bliskoznačnice podcrtanim riječima u pjesmi. Napiši ih u istome obliku u kojemu se pojavljuju u tekstu.

ure – _____

kriče – _____

oknima – _____

3	
---	--

6	
---	--

c) Odredi umanjenice sljedećih imenica. Napiši ih u istome obliku u kojemu se pojavljuju u tekstu.

tijela – _____ srca – _____
zvijezde – _____

3	
---	--

d) Kakav je u Šimićevoj pjesmi glagol *plesati* prema prijelaznosti?

1	
---	--

e) Ispiši imenicu u kojoj je pjesnik odstupio od gramatičke norme i objasni gramatičko pravilo.

imenica: _____

objašnjenje:

2	
---	--

9. Pročitaj sljedeću rečenicu i riješi zadatke.

Tragamo li za zbiljskim izvorom plesa, pristupimo li mu bliže, uvidjet ćemo da je ples budućnosti ujedno i ples prošlosti, ples vječnosti te da je oduvijek bio i uvijek će biti isti.

a) Ispiši iz rečenice sve spone ili kopule kao dijelove imenskoga predikata.

1	
---	--

b) Ispiši iz rečenice imenicu koja je dopunjena i sročnim i nesročnim atributom.

1	
---	--

8	
---	--

c) Ispiši iz rečenice neizravne objekte.

1	
---	--

d) Ispiši iz rečenice sve nepunoznačne riječi. Riječi koje se ponavljaju navedi samo jednom.

1	
---	--

10. Odredi vrste rečenica prema sastavu (jednostavna neproširena, jednostavna proširena, zavisnosložena, nezavisnosložena, višestruko složena).

a) Zadatak je svih umjetnosti da izraze najviše i najljepše čovjekove ideale.

b) Plesanje je umjetnost.

c) Isadora Duncan rodila se u San Francisku, u kojemu je od svoje majke s lakoćom učila glazbu, dok je balet ubrzo prestala pohađati.

d) Baletne pokrete Isadora Duncan isprva je smatrala ružnima i neprirodnima.

e) Svojim plesom u sandalama i jednostavnoj tunici nije ostavila osobit dojam u SAD-u, no ubrzo je stekla obožavatelje u Europi.

f) Njezin ulazak, njezin hod, njezina jednostavna kretnja pozdravljanja pravi su pokreti božanstvene ljepote.

g) Plesačica kretnja iz nutrine Isadora Duncan preminula je 1927. u tragičnoj nesreći, u kojoj joj se svileni šal zapleo u kotač automobila.

7	
---	--

9	
---	--

11. Pročitaj tekst i riješi zadatke.

Već je više puta rečeno da balerine peku svoj zanat od ranoga djetinjstva i nitko ne bi rekao koliko je truda i muke potrebno za izvedbu kad nam radosno mašu s pozornice. Publika je svjesna ekstremnih zahtjeva te profesije i s pozornice ih prati velikim pljeskom, a ja se pitam nudi li kazalište kakve benefite svojim zaposlenicima. Mislim da im pripada, ako ništa drugo, najblistavije ordenje!

a) Ispiši dvije riječi u kojima je provedena jotacija, jednu riječ u kojoj je provedena palatalizacija i jednu riječ u kojoj je provedena sibilizacija.

jotacija – _____

palatalizacija – _____

sibilizacija – _____

3	
---	--

b) Ispiši zbirnu imenicu iz polaznoga teksta.

1	
---	--

c) Raščlani na morfeme riječ *zanat*.

1	
---	--

d) Napiši riječ po svojem izboru koja sadržava alomorf korijenskoga morfema sljedećih riječi.

peku – _____

muke – _____

mašu – _____

3	
---	--

8	
---	--

e) U kojemu je od sljedećih izraza upotrijebljena metafora, a u kojemu metonimija?

peku svoj zanat

publika je svjesna

radosno mašu s pozornice

nudi li kazalište

metafora – _____

metonimija – _____

2	
---	--

f) Napiši jednu bliskoznačnicu za svaku podcrtanu riječ u tekstu.

ekstremni (zahtjevi) – _____

benefiti – _____

2	
---	--

4	
---	--

Baletna priča o vremenu

piše Aleksandra Brnetić

Nasred pozornice prozirna plastična vreća u kojoj naslućujemo ljudsko tijelo. Iz nje se nježnim i polaganim pokretima izvlači Vladimir Malakov, blijeda i nezaštićena tijela. Na sebi ima samo *slip* u boji kože. Prisustvujemo li mi to porodu? Ili ponovnomu rođenju? Pokraj vreće Malakova čeka par visokih crnih vojničkih čizama i crna krznena šubara. Iz *offa* već odzvanjaju sumračni simfonijski tonovi Henryka Góreckoga. Te prijeteće zvuke uskoro će – također s nosača zvuka – zapljusnuti toplotamni glas Hanne Schygulle, koja će nam progovoriti o vremenu koje više nikad neće postojati i o kristalnoj palači vječnosti. Intendant¹ Državnoga baleta u međuvremenu se ispetljao iz svoje folije, odrješito zakoračio u čizme, na glavu navukao šubaru i krenuo na – put.

Naručivši taj komad u slovenskoga redatelja Tomaža Pandura, koji već godinama plijeni svojim režijama, Malakov mu je omogućio ni više ni manje nego plesno propitivanje fenomena vremena. Pandur, koji je to odradio zajedno s koreografom Ronaldom Savkovićem, kaže: „Čini se da se kazalište u svakome trenutku svojega postojanja ne hvata ukoštac samo s izazovima vremena nego da je u njegovoj biti ta čarobna tajna i da je ono u svakome kazališnom činu iznova uprizoruje.” U temelje koncepta Pandur je ugradio djela dvaju različitih velikana duha – ruskoga filmskog redatelja Andreja Tarkovskoga i engleskoga fizičara Stephena W. Hawkinga, čija je knjiga *Kratka povijest vremena* bestseler duga trajanja. Pandur je s ansamblom Staatsballett Berlin i Vladimirom Malakovom želio ponuditi i panoramu ruske duše i tematizirati pitanje nastajanja i prolaznosti kreativnosti i sve to skupa začiniti arhaičnim ugođajem uz ikone ruskoga monaha Andreja Rubljova. Na kraju smo dobili minuciozno režiranu plesnu predstavu, koja je zasigurno i najkraća priča o vremenu. Nakon punih sedamdeset minuta, tijekom kojih nam je ponuđen put od mistike i muke, užasa i ljepote, kao da je sve rečeno i kao da nam pitanja više nisu nužna.

¹ intendant – ravnatelj kazališta; administrativni voditelj kazališta

No to možda i nije važno za ovu predstavu. Jer dvojac Pandur i Savković, poduprt scenografijom Numena, osvaja pokretnim (s)likovnim teatrom, nabijenim putenošću, u izrazu istodobno apsolutno minimalističkim. Čega sve tu nema: filozofije i jeftinih kazališnih štosova, kičaste homoestetike, rafiniranih svjetlosnih i scenskih efekata, u čijemu je središtu šest plesačica i sedam plesača te dvoje solista. Za sve njihove kostime pobrinula se srbijanska kostimografinja Angelina Atlagić.

Žene na čelu s požrtvovnom, ali i odbojno hladnom Nadjom Saidakovom dame su iz poslovnoga svijeta na visokim potpeticama, s naočalama, visoko začesljanom kosom i u sivim uskim kostimićima. Ne zaboravimo žarkocrveni ruž na usnama. Kad nisu menadžerice ili tajnice, onda su majke sa simboličnom djecom u naručju ili mlade djevojke s ruskim rupcima. Poput Malakova i muški se dio ansambla polugol izmigoljuje iz plastičnih vreća i malo-pomalo pretvara u vojnike kojima iz desnoga uha i dva prsta na desnoj ruci curi krv, a na golim prsima blista ordenje. Malakov je uvijek tu negdje, poput osamljena šetača provlači se između svih njih, oni ga svi stalno privlače, ali i odbijaju.

Teško je odrediti kad je kraj režiji, a gdje počinje koreografija. Tomaž Pandur i Riječanin Ronald Savković, koji je punih pet godina bio prvim solistom Državnoga baleta, djeluju poput blizanaca. Savković, koji je angažiran kao „koreografska potpora”, potražio je ravnotežu između elegantnih linija baleta i izražajnih pokreta kojima je ishodište u sredini tijela. Njegovi plesači pokazuju sav svoj tjelesni sjaj. Istaknuo im je atletsko, ali mu je uspio i zanosan trio prepun dizanja i isprepletanja. Što se plesačica tiče, stereotipne su. Zločesti bi rekli da mu kolegice umjetnički nisu bile toliko važne.

Prema: www.matica.hr/vijenac/422/baletna-prica-o-vremenu

12. Koji od sljedećih izraza opisuje početnu scenu opisane izvedbe?

- A. simbolično oslobađanje
- B. glasovno nadmetanje
- C. oponašanje stvarnosti
- D. izravno obraćanje gledatelju

1	
---	--

1	
---	--

13. Koja se od sljedećih sintagma odnosi na Vladimira Malakova?

- A. filmski redatelj
- B. glazbeni umjetnik
- C. ravnatelj kazališta
- D. samostalni pjevač

1	
---	--

14. Što se o plesnoj predstavi izriče u sljedećoj rečenici?

Na kraju smo dobili minuciozno režiranu plesnu predstavu koja je zasigurno i najkraća priča o vremenu.

- A. da se u izvedbi pojavljuju zagonetne i neobične scene
- B. da način izvedbe omogućuje gledateljima uživljavanje u radnju
- C. da se tijekom izvedbe izmjenjuju različiti svjetlosni i scenski efekti
- D. da je izvedena s velikom pažnjom prema najmanjim pojedinostima

1	
---	--

15. Što znači da je teatar *nabijen putenošću*?

- A. Upotrebljavaju se riječi iz visoka i niskoga stila.
- B. Istodobno se prikazuju krajnosti u doživljavanju svijeta.
- C. Naglašava se tjelesnost glumaca, njihov izraz i energija.
- D. Prizori su prožeti tugom i žaljenjem za prošlim vremenima.

1	
---	--

16. Koju je od sljedećih odrednica izvedbe autor polaznoga teksta vrednovao negativno?

- A. Sjedinjuju se različite znanosti i umjetnosti.
- B. Muški dio ansambla ponavlja pokrete glavnoga plesača.
- C. Izvedba je rezultat suradnje različitih ansambala i umjetnika.
- D. Neki likovi predvidljivi su i ponašaju se prema određenome obrascu.

1	
---	--

4	
---	--

17. Koje se od sljedećih obilježja teksta ne odnosi na polazni tekst?

- A. Upotrebljavaju se i stručni izrazi i slikoviti izrazi.
- B. Spajaju se činjenice o predstavi i stavovi autora.
- C. Tekst je napisan radi toga da uputi čitatelje kako pratiti plesnu izvedbu.
- D. Tekst sadržava izlagačke, opisne, pripovjedne i raspravljačke elemente.

1	
---	--

18. Za kojega je umjetnika iskazano da osmišljava plesne pokrete, a ima i iskustvo izvođenja najzahtjevnijih i glavnih uloga u baletnim predstavama?

- A. za Vladimira Malakova
- B. za Tomaža Pandura
- C. za Ronalda Savkovića
- D. za Andreja Rubljova

1	
---	--

19. Koji je izraz hiperonim pojmovima iz prvoga odlomka polaznoga teksta: *slip u boji kože, crne vojničke čizme, crna krznena šubara*?

- A. odjeća i obuća
- B. vojna oprema
- C. baletne papučiće
- D. pokrivala za glavu

1	
---	--

20. Što je iskazano o Tomažu Panduru u sljedećoj rečenici?

Naručivši taj komad u slovenskoga redatelja Tomaža Pandura, koji već godinama plijeni svojim režijama, Malakov mu je omogućio ni više ni manje nego plesno propitivanje fenomena vremena.

- A. Nakon duže stanke ponovno počinje režirati zahtjevne predstave.
- B. Prati Malakovljevo kazališno djelovanje i njegove izvedbe.
- C. Već duže vrijeme kopira tuđe tekstove.
- D. Privlači pozornost svojim predstavama.

1	
---	--

4	
---	--

21. Na što se odnosi riječ *komad* u prvoj rečenici prethodnoga zadatka?

- A. na balet
- B. na kostim
- C. na nosač zvuka
- D. na arhaični ugođaj

1	
---	--

22. Koliko izvođačica nosi kostime Angeline Atlagić u *Baletnoj priči o vremenu*?

- A. šest
- B. sedam
- C. osam
- D. devet

1	
---	--

2	
---	--